محله علمي بژو،شي « الکشرومغناطیس کاربردي » سال سوم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۴؛ ص ۱۳ -۷

# مدلسازی عددی آنومالی مغناطیسی ناشی از پارامترهای هیدروفیزیکی در خلیج فارس

محمدرضا خليل آبادي\*

دکتری، دانشگاه صنعتی مالک اشتر شیراز (دریافت: ۹۴/۰۷/۰۱، پذیرش: ۹۴/۰۲/۰۴)

چکیده: در این پژوهش، تغییرپذیری زمانی و مکانی آنومالی مغناطیسی ناشی از پارامترهای هیدروفیزیکی در منطقه خلیج فارس با استفاده از مدل عددی MITgcm شبیهسازی شده است. در این مدلسازی، گسستهسازی معادلات به روش حجم محدود انجام شده است. نتایج شبیهسازی، تغییرپذیری فصلی و مکانی آنومالی مغناطیسی را در منطقه مورد مطالعه نشان میدهد. به طوری که در فصول زمستان و بهار، آنومالی میدان مغناطیسی در جنوب خلیجفارس مشاهده می شود که بیشینه شدت آن در نواحی جنوبی به طور پراکنده از ۲۰ nT در زمستان به کمتر از ۲۰ nT در فصل بهار می سد. در فصل تابستان، دو نوار آنومالی مغناطیسی در آبهای نواحی جنوبی به طور پراکنده از ۲۰ nT در زمستان به کمتر از ۲۰ nT این دو نوار به ناحیهی مرکزی خلیجفارس جابجا شده و ترکیب می شوند و با هم یک نوار آنومالی مغناطیسی پهن را در مرکز خلیج فارس تشکیل می دهند.

كليد واژه ها: آنومالى مغناطيسى، معادلات الكترو – مكنتواستاتيك، جريان دريايى، خليج فارس.

#### ۱– مقدمه

هدایت الکترومغناطیسی ناشی از شارش آب دریا درون میدان مغناطیسی زمین، سالهاست که از موضوعات مورد توجه محققین ژئوفیزیک دریا بوده است [۵-۱]. اخیرا" با پیشرفت تکنولوژی و بهکارگیری مغناطیسسنجهای هوایی که قابلیت پیمایش و اندازه گیری حوزه وسیعی از دریاها و اقیانوس ها را دارند امكان اندازه گیری سریع میدان ژئومغناطیسی دریا فراهم شده است [٨-٧]. اما انجام چنین تحقیقاتی نیازمند صرف هزینه نسبتا" زیادی است که تامین آن برای کل حوزه آبی کشور نیز به سختی میسر است. لذا در خلا این اندازه گیریها محققین حوزه ژئوفیزیک دریا میتوانند از مدلسازی عددی بهره ببرند، هرچند درصورت فراهم شدن اندازه گیریهای میدانی نیز خروجی مدلهای عددی به عنوان یک ابزار کمکی و کمهزینه در کنار دادههای میدانی به ارتقای دانش کاربران در این زمینه کمک خواهد نمود. درجديدترين فرمول بندى كه براى محاسبه سيگنال مغناطيسي ناشی از اقیانوس استفاده شده است [۱۰-۹]؛ تقریب یوسته نازک معادلات الکترو- مگنتواستاتیک به کار برده شده و مسأله به یک معادله سیگنال برای تغییرات میدان در صفحه X تقلیل داده شده است.

 $\nabla . \left( K_{\text{eff}} \nabla \psi \right) = G(x) \tag{1}$ 

که در این رابطه، Ψ جهش قائم در پتانسیل میدان مغناطیسی و (x) Keff صریب پخش مغناطیسی موثر است. همان طور که گفته شد؛ Ψ جهش قائم در پتانسیل میدان مغناطیسی در عرض پوسته کروی است و دو لایه رسانای اقیانوس و رسوبات بستر را در برمی گیرد. این تابع به طور خطی متناسب با تابع جریان برای (مولفه افقی) جریان الکتریکی است که در راستای قائم انتگرال گیری شده باشد [۰۱–۹].

(x) Keff (x) پخش مغناطیسی موثر<sup>3</sup> است که معرف ترکیب Keff (x) لایههای اقیانوسی و رسوبات بستر است: +  $\sum_{OC} [\mu(\sum_{OC} + \sum_{S})^{-1}F_zS] = G = -\nabla [(\sum_{OC} + \sum_{S})^{-1}F_zS]$  تابع نیروی اعمالی توسط اقیانوس<sup>۲</sup> است. در اینجا  $\mu$  تراوایی(نفوذپذیری) مغناطیسی<sup>۸</sup> است و سایر پارامترها در معادله (۱۱) معرفی شده است.

از کارهایی که تاکنون انجام شده است [۱۱–۱۰]، استنتاج میشود که در مورد میدان ناشی از اقیانوس، همگرایی حل عددی

6. effective magnetic diffusivity

<sup>&</sup>lt;sup>\*</sup>نويسنده پاسخگو: rezakhalilabadi@gmail.com

<sup>1.</sup> ocean induced signal

<sup>2.</sup> vertical jump

<sup>3.</sup> magnetic field potential

<sup>4.</sup> effective magnetic diffusivity

<sup>5.</sup> spherical shell

<sup>7.</sup> ocean-induced "forcing function"

<sup>8.</sup> magnetic permeability

معادله (۱) برای مقادیر بزرگ Keff و سلولهای شبکه کوچک به سختی بهدست میآید. یک همگرایی ناقص ممکن است منجر به خطای زیادی در تخمین اندازه میدان مغناطیسی شود [۱۲].

## ۲- مواد و روشها

#### ۲-۱- فرمولبندی مساله

در این بخش مراحل فرمول،ندی متوالی با هدف جایگزین کردن معادله (۱) با یک معادله مفید و محاسباتی بیان میشود. هر دو فرمول،ندی مبتنی بر تقریب لایه نازک<sup>۱</sup> معادلات ماکسول<sup>۲</sup> هستند.

از آنجایی که ما علاقمند به بررسی تأثیرات حرکتهای شبه- ژئوستروفیک<sup>۳</sup> (آرام) و بزرگ مقیاس هستیم، معادلات الکتروستاتیک<sup>۴</sup> و مگنتواستاتیک<sup>۵</sup> برای یک محیط در حال حرکت درون یک پوسته دولایه کروی نازک به معادلات شناخته شده زیر برای مولفههای افقی  $_{\perp}$  و  $_{\perp}$  میدانهای الکتریکی E و مغناطیسی B تقلیل مییابند.

$$\frac{\partial E_{\varphi}}{\partial z} = 0 \qquad \frac{\partial E_{\theta}}{\partial Z} = 0 \tag{(Y)}$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta} \left( \mathbf{E}_{\varphi} \sin \theta \right) - \frac{\partial \mathbf{E}_{\theta}}{\partial \varphi} = 0 \tag{(7)}$$

$$K_{\rm OC}\frac{\partial b_{\theta}}{\partial z} + vF_z = -E_{\phi} \tag{f}$$

$$K_{OC}\frac{\partial b_{\varphi}}{\partial z} + vF_{z} = E_{\theta}$$
 ( $\Delta$ )

که در آن، اندیسهای  $\varphi$  و  $\theta$  به ترتیب برچسبهای مولفههای مداری و نصفالنهاری هستند. مختصات نصفالنهاری  $\theta$  معرف نقاط همعرض<sup>2</sup> است (از صفر تا  $\pi$  تغییر می کند و از قطب شمال شروع می شود). میدان مغناطیسی کل B=F+b شامل یک مولفه خیلی بزرگ و سه بعدی ناشی از میدان اصلی زمین تک مولفه خیلی بزرگ و سه بعدی ناشی از میدان اصلی زمین می می مود که فقط مولفه شعاعی Fz در عرضهای میانی و عرضهای بالا دارای اهمیت است. b نیز معرف آنومالی عرضهای بالا دارای اهمیت است. b نیز معرف آنومالی مغناطیسی است. توزیع مکانی این مولفه بر مبنای مدل رمانی CHAMP CO2 و به شکل میانگین ۳ ساله برای دوره زمانی ۲۰۰۳–۲۰۰۱ استخراج شده است. ضریب پخش مغناطیسی<sup>۲ 1–</sup>(μσ<sub>oc</sub>) = 0 تابعی از هر سه مختصات است، اگرچه مقیاس افقی تغییرات آن در مقایسه با مقیاس قائم خیلی بزرگ است. این ضریب به وسیله هدایت الکتریکی آب دریا م<sub>0</sub>

- 1.thin-shell approximation
- 2. Maxwell
- 3. Quasi geostrophic
- 4. Electro-static
- 5.Magneto-static 6. co-latitude
- 7 . magnetic diffusivity coefficient

کنترل میشود، که مقادیر محلی و متغیر با زمان بر مبنای دما و شوری آب محاسبه شدهاند. این کمیتها مانند میدان متغیر با زمان سرعت افقی توسط مدل عددی MIT محاسبه شدهاند.

#### ۲-۲- شرایط مرزی

فرض کنید در غیاب جریان الکتریکی jz در عرض مرزهای بالایی و پایینی پوسته کروی مبتنی بر قانون آمپر  $B \times \nabla = \mu$ . شرط (کرل صفر) در z = c = c = (H + h)

$$\frac{\partial}{\partial \theta} \left( \mathbf{b}_{\varphi} \sin \theta \right) - \frac{\partial \mathbf{b}_{\theta}}{\partial \omega} = 0 \tag{(7)}$$

این شرط برای تقلیل معادلههای (۵-۲) به یک معادله سیگنال برای پتانسیل میدان الکتریکی استفاده میشود. شرط مرزی دیگر، الزام پیوستگی  $E_{\perp} e_{\perp} B$  در عرض بستر اقیانوس  $\delta_z b_{\perp} = b_{\perp}(z = 0) - b_{\perp}(z = 0) = d = -(z = H)$ مولفه افقی در عرض پوسته کروی با استفاده از رابطه معروف بین مولفههای قائم میدان در مرزهای بالا و پایین دو لایه است: بین مولفههای قائم میدان در مرزهای بالا و پایین دو لایه است:  $b_{\perp}(z = 0) = b_{\perp}(z = -H - h)$  $\chi (در <math>0 \le z = d - h - z \le 0$ ) به صورت زیر تعریف میشود:

$$\frac{\partial \chi}{\partial z}\Big|_{z=0} = \frac{\partial \chi}{\partial z}\Big|_{z=-H-h}$$
(Y)

اگر تغییرات میدان مغناطیسی ناشی از محیط اقیانوسی فقط در مقیاسهای مکانی کوچک (در مقایسه با شعاع زمین) رخ دهد، شرط (۸) منجر به یک تقریب خیلی مناسب مرتبط با مولفههای افقی میدان در هر دو طرف پوسته خواهد شد:

$$b_{\perp}(z=0)\approx -b_{\perp}(z=-H-h) \tag{(A)}$$

این تقریب برای تخمین خامی مبتنی بر اندازهگیری پارامترهای اقیانوسی استفاده خواهد شد.

برای هدف ما، مقادیر <sub>ـ</sub>B فقط در سطح دریا مورد نیاز هستند. معادلات (۶–۴) منجر به معادله زیر خواهد شد:

$$\delta_{\rm Z} b_{\perp} = \mu \sum_{\rm OC} (1 + \lambda) E_{\perp} \times n - \mu F_{\rm Z} S \tag{9}$$

که n یک بردار واحد شعاعی است. در یک شکل مولفهای،  $\delta_{z}b_{\phi,\theta} = (\pm)\sum_{0c}(1+\lambda)E_{\phi,\theta} - \mu F_{z}S_{\phi,\theta}(\pm)$  است. بنابراین میدان سطحی برابر مجموع ترم میدان الکتریکی و یک ترم القای<sup>^</sup> محلی است. علایم دیگر عبارتند از:

$$\begin{split} \Sigma_{S} &= \int_{-H-h}^{-H} \sigma_{s} dz \\ \Sigma_{oc} &= \int_{-H}^{0} \sigma_{s} dz \end{split} \tag{1.1} \\ S &= \int_{-H}^{0} u \sigma_{OC} dz \end{split}$$

 $\lambda = \sum_{\rm S} / \sum_{\rm 0c} \, e$  که در آن، S شار هدایت الکتریکی<sup>۱</sup>، و  $\sum_{\rm S} / \sum_{\rm 0c} \, e$  مشخصه تراوش<sup>۲</sup> انرژی الکتریکی از اقیانوس به لایه رسوب است. مقدار شاخصه آن کوچک است: 0.1 =  $\Lambda$  و مقدار واقعی آن تاثیر اندکی بر نتایج نهایی دارد [۱۴].

# ۲-۳- تخمین میدان مغناطیسی مبتنی بر اندازهگیری محلی<sup>۳</sup>پروفایلهای پارامترهای هیدروفیزیکی

همان طور که از مطالعات قبلی استنتاج شد دو جمله معادله (۹) دارای اندازههای قابل مقایسه هستند، اگرچه جمله دوم نوعا" حدود دو برابر جمله اول است. این حقیقت به همراه معادله (۸) امکان تخمین مقدار مشخصه میدان افقی را در سطح دریا به شکل زیر فراهم می سازد:

$$b_{\perp}(z=0) \approx \mu F_z S \tag{11}$$

که S شار هدایت الکتریکی و Fz مولفه شعاعی میدان مغناطیسی است. برای محاسبه (σ<sub>oc</sub>(z) و S پروفایل های قائم سرعتهای جریان اقیانوسی مشاهده شده و دادههای محیطی دما و شوری مورد استفاده قرار می گیرد.

#### ۲-۴- مدل عددی

در این پژوهش بهمنظور مدلسازی عددی آنومالی مغناطیسی از مدل عددی MITgcm استفاده شده است. این مدل، یک مدل عددی مختصات Z است که قابلیت مدلسازی مشخصههای فیزیکی آب دریا را در هر دو حالت آب عمیق و کم عمق دارد. این مدل، معادلات ناویر- استوکس را تحت تقریب بوسینسک برای یک سیال تراکمناپذیر با یک گسستهسازی حجم محدود مکانی روی یک گرید محاسباتی مکعبی حل میکند [10-14]. این مدل قبلا در مدلسازی آبهای خلیج عمان و نظر به وسیله یک گرید چهارگوشه مشتمل بر ۲۰\*۴۵۰\*۶۵۰ نظر به وسیله یک گرید چهارگوشه مشتمل بر ۲۰\*۴۵۰\*۶۵۰ محورهای x و y، دو کیلومتر است. تفکیک مکانی در امتداد قائم نیز متغیر است.

برای این که معادلات در ناحیه پیکنوکلاین با دقت کافی حل شوند، مدل در راستای محور z به ۲۰ لایه تقسیم می شود که ضخامت این لایه ها در نزدیک سطح کم است و در اعماق افزایش می یابد. توپوگرافی مدل از داده های توپوگرافی سازمان نقشه برداری ایران به دست آمده است. در بستر و مرزهای جانبی نیز

شرایط غیرلغزشی<sup>۲</sup> اعمال شده است. طرحواره فرارفتی انتخاب شده، یک طرحواره محدود شار مرتبه سوم زمانی- مکانی است که بدون قید و شرط پایدار است [۱۹].

شرایط اولیه دما و شوری از مجموعه دادههای WOA<sup>۵</sup> استخراج شده است. این دادهها پس از درونیابی و انطباق با سلولهای شبکه محاسباتی انتخابشده برای مدل، به فرمت باینری درآمده و وارد مدل شده است. مقادیر اولیه مولفههای جریان برابر صفر درنظر گرفته شد.

حوزه دارای یک مرز باز سطحی و دو مرز باز جانبی است. در مرز باز سطحی دادههای میانگین ماهانه دمای سطح دریا (SST)<sup>5</sup> و شوری سطح دریا (SSS)<sup>۲</sup> از مجموعه دادههای WOA<sup>۸</sup> استخراج شده است [۲۰]. این دادهها پس از درونیابی و انطباق با سلولهای شبکه محاسباتی انتخاب شده برای مدل، به فرمت باینری درآمده و وارد مدل شده است. دادههای باد و مولفههای بودجه گرمایی نیز از سایت نوآ [۲۱]، استخراج شده و پس از درونیابی و انطباق با سلولهای شبکه محاسباتی سطحی انتخاب شده برای مدل، به فرمت باینری درآمده و وارد مدل شده است.

تبادل متوسط در مرز شرقی با استفاده از دادههای اندازه گیری شده دما، شوری و جریان در تنگه هرمز به صورت از پیش تعیین شده در شرط مرزی شرقی مدل وارد شده است تا مدل اطلاعات مرز باز شرقی را از این دادهها بخواند. این دادهها که شامل دادههای دما، شوری و جریان است برای یک دوره یک ساله، با گام زمانی نیم ساعت و با تفکیک مکانی قائم ۱۰ متر در نقطهای به مختصات حدود ۵۶ درجه شرقی و ۲۶ درجه شمالی برداشت شده است [۲۲].

#### ۳- بررسی نتایج

در این بخش، خروجی آنومالی مغناطیسی خلیجفارس (پارامتر b<sub>1</sub> از رابطه ۱۱) برای چهار فصل سال رسم شده است. شکل (۱)، آنومالی میدان مغناطیسی را در فصل بهار نشان میدهد. در این فصل، میزان آنومالی مغناطیسی به جز در بخشهایی از جنوب خلیج فارس ناچیز است.

شکل (۲)، آنومالی مغناطیسی را در فصل تابستان نشان میدهد. در جنوب خلیجفارس نسبت به فصل بهار از شدت آنومالی مغناطیسی کاهش یافته است اما در حاشیه مرز شمالی یک نوار آنومالی مغناطیسی شکل گرفته است که در فصل بهار

<sup>1.</sup> electric conductivity flux

<sup>2.</sup> leakage

<sup>3.</sup> in Situ Measurements

<sup>4.</sup> No-slip

<sup>5.</sup> World Ocean Atlas

<sup>6.</sup> Sea Surface Temperature

<sup>7.</sup> World Ocean Atlas

<sup>8.</sup> World Ocean Atlas



وجود نداشت. یک ناحیه آنومالی مغناطیسی خیلی کوچک در گوشه شمال غرب خلیج فارس مشاهده میشود که مربوط به

ورودی اروندرود است و چون شدت آن نسبت به فصل بهار افزایش یافته است در این شکل وضوح یافته است.

شکل (۲): آنومالی مغناطیسی خلیج فارس در فصل تابستان

شکل (۳)، آنومالی مغناطیسی را در فصل پاییز نشان میدهد. همان طور که در این شکل مشاهده می شود در خلیج فارس نواحی آنومالی مغناطیسی از حاشیه های شمالی و جنوبی (که در فصل های بهار و تابستان مشاهده شد)، با شدتی ضعیفتر به ناحیه مرکزی انتقال یافته است. همچنین در این شکل نیز، یک ناحیه آنومالی مغناطیسی در گوشه شمال غرب خلیج فارس

مشاهده می شود که مربوط به ورودی اروندرود است اما شدت آن نسبت به فصل تابستان کاهش یافته است.

شکل (۴)، آنومالی مغناطیسی را در فصل زمستان نشان میدهد. همان طور که در شکل مشاهده می شود در خلیج فارس، بیشترین آنومالی میدان مغناطیسی در جنوب قابل مشاهده است.

حتی مقدار این آنومالی در چند ناحیه مجزا در حاشیه سواحل جنوبی خلیجفارس به حدود ۳۰ n۲ نیز میرسد. اما برخلاف فصلهای تابستان و پاییز، در نواحی شمالی و مرکزی تقریبا" آنومالی مغناطیسی قابل توجهی قابل مشاهده نمیباشد. در این شکل نیز مانند فصلهای تابستان و پاییز، یک ناحیه

آنومالی مغناطیسی در گوشه شمال غرب خلیج فارس مشاهده می شود که مربوط به ورودی اروندرود است. هرچند شدت آنومالی این ناحیه در فصل زمستان نسبت به فصل تابستان کمتر است اما گستردگی آن نسبت به سایر فصول سال بیشتر است.



 A. D. Chave and D. S. Luther, "Low-frequency, motionally induced electromagnetic fields in the ocean," *J. Geophys. Res.*, vol. 95, pp. 7185–7200, 1990.

۵- مراجع

- [2] R. H. Tyler, L. A. Mysak and J. M. Oberhuber, "Electromagnetic fields generated by a three-dimensional global ocean circulation," *Geophysic Research*, vol. 102, pp. 5531–5551, 1997.
- [3] A. H. Flosadottir, J. C. Larsen and J. T. Smith, "Motional induction in North Atlantic circulation models," *J. Geophys. Res.*, vol. 102, no. 10, pp. 353-372, 1997a.
- [4] A. H. Flosadottir, J. C. Larsen and J. T. Smith, "The relation of seafloor voltages to ocean transports in North Atlantic circulation models: Model results and practical considerations for transport monitoring," *Phys. Oceanogr.*, vol. 27, pp. 1547– 1565, 1997b.
- [5] T. B. Sanford, "Motionally-induced electric and magnetic fields in the sea," J. Geophys. Res., vol. 76, pp. 3476–3492, 1971.
- [6] F. Vivier, E. Maier-Reimer and R. H. Tyler, "Simulations of magnetic fields generated by the Antarctic Circumpolar Current at satellite altitude: Can geomagnetic measurements be used to monitor the flow?," *Geophys. Res. Lett.*, vol. 31, 2004.
- [7] S. Maus and A. Kuvshinov, "Ocean tidal signals in observatory and satellite magnetic measurements," *Geophys. Res. Lett.*, vol. 31, 2004.
- [8] R. H. Tyler, S. Maus and H. Lu'hr, "Satellite observations of magnetic fields due to ocean tidal flow," *Science*, vol. 299, pp. 239–240, 2003.
- [9] J. Larsen, "Transport and heat flux of the Florida Current at 27N derived from cross-stream voltages and profiling data: Theory and observation," Philos. Trans. R. Soc., London, 1992.
- [10] D. Stephenson and K. Bryan, "Large-scale electric and magnetic fields generated by the oceans," *J. Geophys. Res.*, vol. 97, no. 15, pp. 467-480, 1992.
- [11] R. D. Richtmyer and k. w. Morton, A Difference Methods for InitialValue Problems, Hoboken: Wiley-Intersci., 1967, p. 405.
- [12] R. E. Glazman, "Variability of the ocean-induced magnetic field predicted at sea surface and a t satellite altitudes," *JOURNAL OF GEOPHYSICAL RESEARCH*, vol. 110, pp. 1-13, 2005.
- [13] R. N. Holme, O. M. Rother and H. Lu"hr, "CO2: A CHAMP magnetic field model," in *First CHAMP Science Meeting*, New York, 2003.
- [14] F. E. Lilley, J. H. Filloux, P. J. Mulhearn and J. Ferguson, "Magnetic signals from an ocean eddy," *J. Geomagn. Geoelectr.*, vol. 45, pp. 403–422, 1993.
- [15] S. Jan, R. Lien and C. Ting, "Numerical study of baroclinic tides in Luzon Strait," J. Oceanogr., vol. 64, pp. 789-802, 2008.
- [16] J. Marshall, A. Adcroft, C. Hill and L. Perelman, "A finitevolume, incompressible Navier–Stokes model for studies of the ocean on parallel computers," *J. Geophys. Res.*, vol. 102, pp. 5733–5766, 1997.
- [17] j. Marshall, C. Hill and A. Adcroft, "Hydrostatic, quasihydrostatic, and nonhydrostatic ocean modeling," *J. Geophys. Res.*, vol. 102, pp. 5733-5752, 1997.
- [18] M. R. Khalilabadi, M. Sadrinasab, V. Chegini and M. Akbarinasab, "3D modeling of nonlinear internal waves in the continental shelf zone of the Gulf of Oman", Persian Gulf Journal, vol. 9, no. 3, pp. 19-28, 2015. [in Persian].

### ۴- نتیجهگیری

در خلیجفارس، آنومالی میدان مغناطیسی هم دارای تغییرپذیری زمانی و هم دارای تغییرپذیری مکانی است. بهطوری که در فصول زمستان و بهار، آنومالی میدان مغناطیسی در جنوب خلیجفارس مشاهده میشود که بیشینه شدت آن در نواحی جنوبی به طور پراکنده از ۳۰ ۳۲ در زمستان به کمتر از ۲۰ ۲۰ در فصل بهار میرسد. در فصل تابستان، دو نوار آنومالی مغناطیسی در آبهای نواحی شمالی و جنوبی خلیج فارس شکل می گیرد که در فصل پاییز این دو نوار به ناحیه مرکزی خلیجفارس جابجا شده و ترکیب می شوند و با هم یک نوار آنومالی مغناطیسی پهن را در مرکز خلیج فارس تشکیل می دهند.

نکته جالب توجه دیگر این است که در شمالغرب جزیره بحرین در همه فصول یک ناحیه آنومالی مغناطیسی شکل میگیرد که شدت و گستردگی آن در فصول سرد سال بیشتر از فصول گرم سال است بهطوری که در فصل زمستان بیشترین گستردگی را با بیشینه شدت نزدیک به ۳۲ ۲۰ دارد و در فصل تابستان نیز کمترین گستردگی را با شدت نزدیک به ۱۰ ۳ داراست. در جنوبشرق این جزیره نیز یک ناحیه آنومالی مغناطیسی در فصول مختلف سال شکل میگیرد با این تفاوت که تغییرپذیری زمانی آن با ناحیه آنومالی مغناطیسی شمالغرب جزیره کمی متفاوت است. در این ناحیه، گستردگی و بیشینه شدت آنومالی مغناطیسی ابتدا را بیشینه شدت کمتر از ۳۲ ۲۰) رخ داده است. در این ناحیه، گستردگی و شدت آنومالی مغناطیسی در بهار کمتر از تابستان است و در پاییز (با بیشینه شدت حدود ۳۲ ۵) به حداقل می رسد.

دلیل ایجاد آنومالی مغناطیسی در حاشیه جنوبی خلیج فارس، شوری بالای آب در این قسمت است زیرا در این ناحیه نسبت به ناحیه شمالی آب شورتر است (زیرا جابجایی آب ناحیه جنوبی با آب ورودی تنگه هرمز به کندی انجام میشود و تبخیر نیز بیشتر است) و شوری بالا نیز خود عامل ایجاد آنومالی مغناطیسی است.

در ناحیه شمالغرب خلیج فارس و در دهانه خروجی اروندرود نیز یک ناحیه آنومالی مغناطیسی باریک تقریبا" در تمام فصول دیده میشود که تأثیر رودخانه اروند را بر میدان مغناطیسی خلیجفارس نشان میدهد. شدت آنومالی مغناطیسی این ناحیه در فصل بهار به حداقل میرسد. علت آنومالی اروندرود، ورود آب اروندرود به داخل خلیج فارس است و این آنومالی به دلیل جریان ورودی اروند است زیرا جریانات نیز باعث القای میدان مغناطیسی میشوند.

- [19] W. Hundsdorfer and R. A. Trompert, "Method of lines and direct discretization: a comparison for linear advection," *Applied Numerical Mathematics*, vol. 13, no. 6, p. 469–490, 1994.
- [20] WOA, "World Ocean Database individual observed level quality codes," 2013. [Online]. Available: ftp://ftp.nodc.noaa.gov/pub/WOD13/DOC/wod013\_tutorial.pdf. [Accessed 2014].
- [21] "http://www.oscar.noaa.gov," 2013. [Online]. [Accessed 1 Jan 2014].
- [22] W. Johns and R. Zantopp, "Data report for the Strait of Hormuz Experiment, December 1996–March 1998. RSMAS," University of Miami, Miami, 1999.

Vol. 3, No. 1, 2015 (Serial No. 6)

# Numerical Modeling of Hydro-Physical Parameters Induced Magnetic Anomaly in the Persian Gulf

### M. R. Khalil Abadi<sup>\*</sup>

Malek Ashtar University of Technology Shiraz

(Received: 23/09/2015, Accepted: 23/04/2016)

#### Abstract

In this research, temporal and spatial variability of the magnetic anomaly induced by hydro-physical parameters have been simulated using MIT-gcm numerical model. In this modeling, the discretization of equations has been done using finite volume method. The results specify the space and seasonal variability of magnetic anomaly in the study region. In winter and spring, a magnetic anomaly can be observed in the south of Persian Gulf, which its maximum intensity reaches from 30nT in winter to 20nT in spring. In summer, two magnetic anomaly bands form in the north and south of the Persian Gulf. In autumn, these two narrow bands shift to the Centre of the Persian Gulf and combine together then produce an extended band of anomaly of magnetic field in the center of the Persian Gulf.

Keywords: Magnetic anomaly, marine currents, Persian Gulf, electro-magneto static equations

\* Corresponding author E-mail: rezakhalilabadi@gmail.com